

Chương 2:

Các khái niệm cơ bản của xác suất

Nguyễn Linh Trung
Trần Thị Thúy Quỳnh

Đại học Công nghệ, ĐHQGHN

- ▶ 2.1. Thực nghiệm ngẫu nhiên
- ▶ **2.2 Các định lý của xác suất**
- ▶ 2.3 Xác suất có điều kiện
- ▶ 2.4 Chuỗi các thực nghiệm

Các định lý của xác suất

- ▶ Xác suất là số được gán cho mỗi biến cố để biểu diễn khả năng xuất hiện của sự kiện.
- ▶ **Quy luật xác suất** là quy luật gán một số $P(A)$ cho biến cố A .
- ▶ $P(A)$ được gọi là xác suất của A và phải thỏa mãn các định lý sau:

1. $P[A] \geq 0$
2. $P[S] = 1$
3. Let $B \in \mathcal{F}$ such that $A \cap B = \emptyset$, then

$$P[A \cup B] = P[A] + P[B]$$

- 3*. Let $A_1, A_2, \dots \in \mathcal{F}$ such that $A_i \cap A_j = \emptyset$ for all $i \neq j$, then

$$P \left[\bigcup_{k=1}^{\infty} A_k \right] = \sum_{k=1}^{\infty} P[A_k]$$

Định lý 3* là tổng quát hóa của Định luật 3.

Các hệ quả của xác suất

1. $P[A^c] = 1 - P[A]$
2. $P[A] \leq 1$
3. $P[\emptyset] = 0$
4. Nếu $A_1, A_2, \dots, A_n$ là loại trừ nhau, thì

$$P \left[\bigcup_{k=1}^n A_k \right] = \sum_{k=1}^n P[A_k]$$

5. $P[A \cup B] = P[A] + P[B] - P[A \cap B]$
6. Nếu $A \subset B$ thì $P[A] \leq P[B]$.

Xác suất ban đầu I

- ▶ Sử dụng các định lý, các phép toán/tính chất tập hợp tạo ra một tập các quy luật tính toán tất cả các xác suất.
- ▶ Tuy nhiên, chúng ta cần phải xác định **xác suất ban đầu** đối với một số tập biến cố cơ bản và các xác suất còn lại được tính từ xác suất ban đầu này.
- ▶ Xác suất ban đầu phải thỏa mãn các định lý của xác suất.

Xác suất ban đầu II

Đối với không gian mẫu rời rạc:

- ▶ $S = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$
- ▶ Chỉ định (gán) xác suất ban đầu: $P[\{a_k\}]$ đối với $k = 1, \dots, n$ (chỉ gán xác suất đối với các biến cố cơ sở)
- ▶ Nếu $\{a_k\}$ có **khả năng xuất hiện như nhau**, thì xác suất ban đầu sẽ là:
$$P[\{a_1\}] = P[\{a_2\}] = \dots = P[\{a_n\}] = 1/n$$
- ▶ Nếu $\{a_k\}$ có khả năng xuất hiện như nhau và $A \in \mathcal{F}$, thì $P[A] = (\text{số kết quả trong } A)/n$

Xác suất ban đầu III

Bài tập

- ▶ $S_3 = \{HHH, HHT, HTH, THH, TTH, THT, HTT, TTT\}$
- ▶ Giả thiết các kết quả có khả năng xuất hiện như nhau.
- ▶ Xác suất ban đầu: xác suất xuất hiện một trong số các kết quả trong không gian mẫu S_3 bằng $1/8$.
- ▶ Tính các xác suất khác:

$$\begin{aligned} P[2 \text{ mặt ngửa xuất hiện trong 3 lần tung}] \\ &= P[\{HHT, HTH, THH\}] \\ &= P[\{HHT\}] + P[\{HTH\}] + P[\{THH\}] = 3/8 \end{aligned}$$

Xác suất ban đầu IV

Đối với không gian mẫu liên tục:

- ▶ $\mathcal{F}$ **không** phải là tập **tất cả** các tập con của S do các điểm đơn lẻ trong S không phải là các biến cố cơ sở (không thể gán xác suất cho chúng)
- ▶ Nhiệm vụ đầu tiên: xác định quy luật (luật xác suất) để chỉ định các số đối với các khoảng (các vùng).
- ▶ Nếu $S = \mathbb{R}$ thì xác định quy luật đối với các khoảng trong $\mathbb{R}$.

Bài tập

- ▶ $S_7 = \{x : 0 \leq x \leq 1\}$
- ▶ Giả thiết tất cả các kết quả có khả năng xuất hiện như nhau.
- ▶ Gán xác suất ban đầu đối với mỗi khoảng $[a, b]$:

$$P [[a, b]] = (b - a), \quad \text{for } 0 \leq a \leq b \leq 1$$

- ▶ Câu hỏi: Kiểm chứng rằng $P [[a, b]]$ thỏa mãn các định lý xác suất.

Kết quả

- ▶ $P [[a, b]] = (b - a) \geq 0$ do $b \geq a \geq 0$
- ▶ $S = [0, 1] \Rightarrow P[S] = (b - a) = (1 - 0) = 1$
- ▶ Giả sử $b \geq c \geq a$ thì
$$P [[a, c] \cup [c, b]] = P [[a, b]] = (b - a)$$
$$P [[a, c]] = (c - a); P [[c, b]] = (b - c)$$
$$\Rightarrow P [[a, c] \cup [c, b]] = P [[a, c]] + P [[c, b]]$$

thỏa mãn các định lý của xác suất.